

SFIR:s PRAXISDAG 2025

UPPHOVSRÄTTEN

15 JANUARI 2025

Johan Axhamn, jur. dr., universitetslektor, Ekonomihögskolan, Lunds universitet

Karin Cederlund, advokat och delägare, Sandart

Ulrika Wennersten, docent, universitetslektor, Juridiska fakulteten, Lunds universitet

Sammanfattning av år 2024

- Sju förhandsavgöranden från EU-domstolen
- Inget mål avgjort i AD
- Inget mål avgjort av HD, men två beviljade PT
- Sex mål avgjorda av PMÖD
- Ett antal mål avgjorda av PMD

EU-DOMSTOLEN

SKYDD FÖR BRUKSKONST OCH MATERIELL RECIPROCITET

EUD MÅL C-227-23
(KWANTUM./ . VITRA), DOM DEN 24 OKTOBER 2024

Får en medlemsstat ensidigt tillämpa Bernkonventionens regel om materiell reciprocitet (artikel 2.7)?

BERNKONVENTIONEN ART. 5.1 - NATIONELL BEHANDLING

I fråga om de verk med avseende på vilka upphovsmännen är skyddade enligt denna konvention åtnjuter de i alla andra [konvention]sländer än verkets hemland såväl de rättigheter som varje lands lagar för närvarande tillerkänner eller framdeles kan komma att tillerkänna **landets egna medborgare** som de rättigheter vilka särskilt tillkommer dem i kraft av denna konvention.

BERNKONVENTIONEN ART. 2.7 – MATERIELL RECIPROCITET

Det är förbehållet [konvention]sländernas lagstiftning att fastställa tillämpningsområdet för lagar om verk av brukskonst samt om industriella mönster och modeller ävensom att med iakttagande av vad som föreskrives i artikel 7:4 i denna konvention bestämma under vilka villkor sådana verk, mönster och modeller skall skyddas. För verk, vilka i hemlandet skyddas endast såsom mönster och modeller, kan i annat [konvention]sland krävas endast det särskilda skydd som i detta land tillkommer mönster och modeller, dock att om något sådant särskilt skydd icke förekommer i nämnda land, dessa verk skall skyddas som konstverk.

BAKGRUND

- Vitra tillverkar designmöbler, bl.a. en stol vars designers var medborgare i USA ("Eames-stolen")
- Kwantum driver en butikskedja som säljer möbler, bl.a. "Parisstolen", i Nederländerna och Belgien
- Vitra väckte talan mot Kwantum i Nederländerna och hävdade att Parisstolen gjorde intrång i upphovsrätten till Eames-stolen i Nederländerna och Belgien

- Vitra förlorade talan i första instans, men vann i nästa instans
- Kwantum överklagade till Högsta domstolen i Nederländerna. Kwantum menade BK:s bestämmelse om materiell reciprocitet skulle tillämpas och att Eames-stolen därmed inte skulle anses upphovsrättsligt skyddad
- Den nederländska domstolen begärde förhandsavgörande rörande domstolens möjlighet att tillämpa BK:s bestämmelse om materiell reciprocitet

ÄR ALSTER AV BRUKSKONST FRÅN TREDJE LAND SKYDDADE AV UPPHOVSRÄTT ENLIGT INFOSOC?

- InfoSoc hänvisar inte till verkets ursprungsland eller upphovsmannens nationalitet, till skillnad från andra rättsakter i den harmoniserade upphovsrättslagstiftningen
- Syftet med InfoSoc är att tillförsäkra en hög skyddsnivå, harmonisera upphovsrätten och undvika skillnader mellan olika MS, vilket skulle motverkas om MS fick behandla brukskonst från tredje land på olika sätt
- InfoSoc omfattar alla verk för vilka upphovsrättsligt skydd söks inom Unionen, oavsett verkets ursprungsland och upphovsmannens nationalitet

FÅR MS TILLÄMPA BK:s REGEL OM MATERIELL RECIPROCITET?

- IPR skyddas av Stadgan
- Enligt art. 17.2 och 52.1 i Stadgan ska en begränsning i IPR föreskrivas i lag
- En tillämpning av BK:s regel om materiell reciprocitet utgör en begränsning av IPR
- När en unionsrättslig bestämmelse harmoniserar det upphovsrättsliga skyddet får MS inte längre lagstifta inom det; det ankommer uteslutande på EU-lagstiftaren (C-265/19 RAAP)

- Inskränkningar och undantag (art. 5) regleras uttömmande i InfoSoc
- InfoSoc innehåller inte några bestämmelser om materiell reciprocitet
- MS får inte tillämpa BK:s regel om materiell reciprocitet

VILKEN BETYDELSE HAR DET ATT BK TRÄDDE I KRAFT FÖRE 1 JANUARI 1958?

- Art. 351 FEUF: De rättigheter och förpliktelser som följer av avtal som ingåtts före den 1 januari 1958 mellan MS och tredje land ska inte påverkas av bestämmelserna i fördraget
- BK förbjuder dock inte en konventionsstat från att skydda ett verk av brukskonst som i verkets ursprungsland endast åtnjuter mönsterskydd enligt ett särskilt system

- Av EUD:s praxis följer att om en MS enligt ett internationellt avtal som MS ingick innan den anslöt sig till Unionen får vidta en åtgärd som strider mot unionsrätten, men inte är skyldigt att göra det, ska MS avhålla sig från att vidta en sådan åtgärd
- Trots att BK är äldre än Unionen får MS inte tillämpa BK:s bestämmelse om materiell reciprocitet

Pressmeddelande från [Justitiedepartementet](#)

Ändrade ersättningsregler för användning av musik

Publicerad 17 oktober 2024

Regeringen har i dag skickat en promemoria på remiss med förslag på ändrade ersättningsregler för användning av musik. Syftet med förslaget är att anpassa svenska regler till en uppmärksammas dom från EU-domstolen.

Musikproducenter, artister och musiker har rätt till ersättning när deras musik spelas i exempelvis radio, tv, restauranger eller butiker. Ersättningsrätten är reglerad på EU-nivå och rättighetshavare från EU får alltså del av ersättningen. I förhållande till länder utanför EU, exempelvis USA, följer Sverige sina internationella förpliktelser med ett krav på "ömsesidighet" mellan länderna. Det innebär enligt svenska regler att rättighetshavare från länder utanför EU bara har rätt till ersättning här om svenska rättighetshavare ges en motsvarande ersättningsrätt där.

I promemorian föreslås att kravet på ömsesidighet ska tas bort. Förslaget innebär en anpassning till en dom från EU-domstolen och kan leda till minskade intäkter för svenska rättighetshavare och ökade kostnader för musikanvändare i Sverige.

- Regeringen anser att konsekvenserna av domen är mycket problematiska. Regeringen har därför sedan domen kom, tillsammans med likasinnade EU-länder, arbetat hårt för att kommissionen ska gå fram med ett lagförslag som gör det möjligt att behålla nuvarande regler. Kommissionens initiativ har dock dragit ut på tiden och något förslag på EU-nivå är inte längre att vänta i närtid. Den här frågan har även engagerat kulturministern, näringsministern och utrikeshandelsministern, och regeringen kommer att fortsätta arbeta för en lösning på EU-nivå. Från ett svenskt perspektiv är det en självklarhet att principen om ömsesidighet bör fortsätta vara vägledande på upphovsrättsområdet, säger justitieminister Gunnar Strömmer.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2025.

Genvägar

> [Promemoria: Ändrade ersättningsregler för användning av musik](#)

EU-domstolens mål

> [EU-domstolens dom i mål C-265/19, Recorded Artists Actors Performers, på InfoCurias webbplats](#)

Att: Commissioner Henna Virkkunen
Executive Vice-President for
Tech Sovereignty, Security and Democracy
European Commission

2024-12-13

Joint letter regarding the need for a legislative proposal on rules and boundaries of international application of EU law on copyright and neighbouring rights

Dear Commissioner Virkkunen,

First of all, we would like to warmly welcome you as the new Executive Vice-President for Tech Sovereignty, Security and Democracy in the European Commission with responsibility for the EU copyright and neighbouring rights policy.

We look forward to working closely together with you and your services to further improve the copyright and neighbouring rights framework to address new challenges, as well as opportunities, raised by market and technology developments.

We address you jointly to reiterate our strong encouragement and support for the Commission to introduce legislative measures on rules of international application and reciprocity for copyright and neighbouring rights in relation to third countries, in the light of recent high-profile case law from the Court of Justice of the European Union.

Since the RAAP judgment from September 2020 (C-265/19), music producers and performers from third countries may receive remuneration from Member States of the EU, even though European producers and performers will not receive corresponding remuneration from the use of their music in such countries, thus creating an economic imbalance for the EU. The Court clearly stated that it is up to the EU legislature to change the current situation and noted that "the need to safeguard fair conditions of involvement in the recorded music business" constitutes an objective in the public interest capable of justifying a limitation of the rights of nationals of third countries which do not grant a remuneration right or only grants it partially.

The Kwantum judgment from October 2024 (C-227/23) further disrupts copyright and neighbouring rights protection in relation to third countries and, in our view, risks severely undermining the EU's bargaining power and international trade policies.

It is within the Commission's power to ensure conditions of fair competition between right holders, as well as users, in the EU – vis-à-vis third countries – and at the same time encourage third countries to introduce the same rights, thereby strengthening the competitiveness of the EU and its Member States by safeguarding a level playing field.

The need for an economic foreign policy for today's realities ensuring reciprocity is highlighted in the Political Guidelines for 2024-2029. As stated in your mission letter, the priorities are not standalone areas of work but are all interconnected. The choices made now by the Commission will shape the EU's economic foreign policy in the field of copyright and neighbouring rights for years to come. If the Commission does not find a solution in the near future, it may result in extensive consequences for EU right holders, users of content and affected businesses and industries. Thus, we urge the Commission to prioritise putting forward a legislative proposal on rules and boundaries of international application of EU law on copyright and neighbouring rights.

We and all our services stand ready to offer the Commission our constructive support.

Yours sincerely

Pierre-Yves Deraigne
Deputy Prime Minister and
Minister of the Economy and Employment
Belgium

Jakob Engel-Schmidt
Minister of Culture
Denmark

Sari Multala
Minister of Science and Culture
Finland

Rachida Dati
Minister for Culture
France

Tees Struycken
Minister for Legal Protection
The Netherlands

Gunnar Strömmer
Minister for Justice
Sweden

VERTIKAL DIREKT EFFEKT OCH INFOSOC

EUD MÅL C-230/23
(REPROBEL./ . COPACO), DOM DEN 14
NOVEMBER 2024

Kan art. 5.2 a och b InfoSoc ges vertikal direkt effekt gentemot en upphovsrättsorganisation som inte är ett offentlighetsorgan och inte företrädd av staten, och som ansvarar för uppbörd och fördelning av rimlig kompensation (privatkopieringsersättning)?

VERTIKAL DIREKT EFFEKT

- Direktiv riktar sig till MS och måste införlivas i nationell lagstiftning
- Ett direktiv kan dock ha direkt effekt om MS inte har införlivat det på ett korrekt sätt i sin nationella lagstiftning inom tidsfristen
- Den direkta effekten av direktiv kan bara vara vertikal till förmån för enskilda
- Direkt effekt förutsätter att den aktuella bestämmelsen är ovillkorlig och tillräckligt tydlig och precis

INFOSOC ART. 5.2.a och b

Medlemsstaterna får föreskriva undantag eller inskränkningar från den rätt till mångfaldigande som avses i artikel 2 i följande fall:

- a) För mångfaldigande på papper eller varje annat liknande medium utfört med någon form av fotografisk teknik eller genom någon annan process med liknande resultat, med undantag av notblad, under förutsättning att rättsinnehavarna får rimlig kompensation.

- b) För mångfaldigande på alla typer av medier utfört av en fysisk person för privat bruk och där syftet varken direkt eller indirekt är kommersiellt, under förutsättning att rättsinnehavarna får rimlig kompensation varvid hänsyn skall tas till huruvida de tekniska åtgärder som avses i artikel 6 har tillämpats på det berörda verket eller alstret eller inte.

BAKGRUND

- Copaco - en distributör av IT-produkter för företag och konsumenter
- Reprobél – en belgiskt upphovsrättsorganisation
- Copaco var fram till slutet av 2016 skyldigt att betala rimlig kompensation till Reprobél
- Copaco vägrade betala räkningarna avseende rimlig kompensation från Reprobél eftersom Hewlett-Packard-domen (C-752/16) slagit fast att art. 5.2 a och b InfoSoc utgjorde hinder mot den belgiska lagstiftningen om rimlig kompensation

- Reprobel väckte talan mot Copaco vid belgisk domstol
- Copaco menade att art. 5.2 a och b InfoSoc hade vertikal direkt effekt och kunde göras gällande mot Reprobel som skulle betraktas som en statlig enhet
- Reprobel bestred att bestämmelserna hade vertikal direkt effekt och menade också att de var ett privaträttsligt organ
- Den belgiska domstolen begärde förhandsavgörande rörande
 - (i) kvalificeringen av en enhet som Reprobel, och
 - (ii) huruvida artikel 5.2 a och b InfoSoc har vertikal direkt effekt

ÄR REPROBEL EN ENHET AV SÅDANT SLAG MOT VILKEN VERTIKAL DIREKT EFFEKT KAN UPPSTÅ?

- Vertikal direkt effekt uppstår inte bara mot en stat och dess organ, utan också mot organisationer som
 - (i) är underställda ett offentlig myndighet eller står under myndighets tillsyn, eller
 - (ii) har getts ett uppdrag i allmänhetens intresse av en sådan myndighet, och i detta syfte försetts med befogenheter utöver dem som följer av de normala regler som är tillämpliga i förhållandet mellan enskilda
- Även om Reprobels inte uppfyller kraven i i), uppfyller Reprobels kraven i ii)

- Uppbärande och fördelning av rimlig kompensation utgör ett uppdrag i allmänhetens intresse
- Reprobelt har getts befogenheter utöver dem som följer av normala regler som gäller i förhållandet mellan enskilda för att Reprobelt ska kunna utföra uppdraget, tex rätt att kräva betalning och begära in upplysningar

HAR ART. 5.2 a och b INFOSOC VERTIKAL DIREKT EFFEKT?

- För att en unionsbestämmelse ska ha en vertikal direkt effekt krävs att den är
 - a) ovillkorlig och
 - b) tillräckligt tydlig och precis
- Detta kan vara fallet även när en bestämmelse ger MS ett visst handlingsutrymme när det gäller det nationella införlivandet, om MS i bestämmelsen på ett klart sätt åläggs en skyldighet som ska leda till ett preciserat resultat och som inte är förenad med något villkor angående tillämpningen

- Hewlett Packard domen hade slagit fast att även om MS har möjlighet att fastställa vissa villkor för den rimliga kompensationen, måste ett system för rimlig kompensation vara utformat så att den rimliga kompensationen motsvarar den faktiska skadan som rättighetshavarna lidit och innehålla mekanismer, bl.a. för återbetalning av ersättning som uppburits på ett felaktigt sätt
- Hewlett Packard domen hade klargjort innebörden av art. 5.2 a och b InfoSoc och bestämmelserna ansågs ha vertikal direkt effekt

KONSEKVENSEN AV DIREKT EFFEKT

- Principen om unionsrättens företräde
- Nationell domstol är skyldig underlåta att tillämpa nationell lagstiftning eller praxis som strider mot en bestämmelse i unionsrätten som har vertikal direkt effekt
- Den nationella domstolen ska vare sig begära eller avvakta ett föregående upphävande av denna nationella lagstiftning eller praxis, genom lagstiftning eller på annan konstitutionell väg

RÄTTIGHETSFÖRVALTNING

EUD MÅL C-10/22

(LEA ./ . JAMENDO), DOM DEN 21 MARS 2024

Får en medlemsstat förbjuda en oberoende förvaltningsenhet från en annan medlemsstat att bedriva förvaltning av upphovsrätt i medlemsstaten?

DIREKTIVET OM KOLLEKTIV FÖRVALTNING

”**oberoende förvaltningsenhet:** en organisation som enligt lag eller genom överlåtelse, licens eller annat avtal har tillstånd att som sitt enda eller huvudsakliga syfte förvalta upphovsrätter eller närstående rättigheter för mer än en rättighetshavare till gemensamt gagn för dessa rättighetshavare, och som

i) inte, vare sig direkt eller indirekt, helt eller delvis, ägs eller kontrolleras av rättighetshavare, och som

ii) organiseras på vinstbasis.”

”**kollektiv förvaltningsorganisation:** [...], och som uppfyller minst ett av följande kriterier:

i) organisationen ägs eller kontrolleras av sina medlemmar,

ii) organisationen är organiserad på ideell basis.”

BAKGRUND

- Italien har implementerat Direktivet om kollektiv förvaltning. Förmedling av upphovsrättigheter avseende bl.a. radio och TV var förbehållen kollektiva förvaltningsorganisationer
- Utländska oberoende förvaltningsenheter utestängdes från den italienska marknaden
- Jamendo – en oberoende förvaltningsenhet i Luxemburg – bedrev förmedlingsverksamhet i Italien
- LEA - en kollektiv förvaltningsorganisation i Italien - menade att denna verksamhet stred mot italiensk lag
- Jamendo hävdade att den italienska lagen stod i strid med direktivet om kollektiv förvaltning och rätten att välja kollektiv förvaltningsorganisation oberoende av bl.a. organisationens nationalitet (art. 5 p. 2)
- Den italienska domstolen begärde förhandsavgörande om den italienska lagen – som generellt och ovillkorligen utestängde oberoende förvaltningsenheter från andra MS - var förenlig med EU-rätten

VAR DEN ITALIENSKA LAGSTIFTNINGEN FÖRENLLIG MED EU-RÄTTEN?

- Direktivet om kollektiv förvaltning
 - Innebär inte att MS är skyldiga att tillse att RH har rätt att välja oberoende förvaltningsenhet
 - Hindrar inte lagstiftning i en MS som generellt och ovillkorligen utestänger oberoende förvaltningsenheter som är etablerade i andra MS
 - Art. 2.4 i Direktivet om kollektiv förvaltning innehåller en uttömmande uppräknin av de bestämmelser som är tillämpliga på oberoende förvaltningsenheter. Hänvisar inte till art. 5.2 eller oberoende förvaltningsenheters tillträde till verksamhet bestående av förvaltning av upphovsrätter
- E-handelsdirektivet och Tjänstedirektivet
 - Ej tillämpliga på förvaltning av upphovsrätt

- Art 56 FEUF – Friheten att tillhandahålla tjänster
 - En inskränkning kan vara tillåten om motiveras av tvingande skäl av allmänintresse, förutsatt att den är nödvändig för att uppnå målet, och proportionerlig
 - Skyddet för IPR är ett tvingande skäl av allmänintresse
 - Direktivet om kollektiv förvaltning ställer (betydligt) lägre krav på oberoende förvaltningsenheter än på kollektiva förvaltningsorganisationer, vilket kan motivera särbehandling av oberoende förvaltningsenheter i förhållande till kollektiva förvaltningsorganisationer, för att uppnå målet att skydda upphovsrätten på ett konsekvent och systematiskt sätt
 - Men att generellt och ovillkorligen utestänga oberoende förvaltningsenheter från andra MS går utöver vad som är nödvändigt för att skydda upphovsrätten.

EUD MÅL C-159/23 (SONY COMPUTER
ENTERTAINMENT EUROPE./ . DATEL), DOM DEN
17 OKTOBER 2024

1. Ska **artikel 1.1–1.3 i direktiv 2009/24** tolkas så, att innehållet i de variabla data som ett skyddat datorprogram lagrar i datorns arbetsminne och använder när programmet körs skyddas av detta direktiv?
2. Ska artikel **artikel 4.1 b i direktiv 2009/24** tolkas så, att det utgör en ändring av ett skyddat datorprogram att ändra att innehållet i de variabla data som ett skyddat datorprogram lagrar i datorns arbetsminne och använder när programmet körs?

EUD MÅL C-159/23 (SONY COMPUTER
ENTERTAINMENT EUROPE./ . DATEL), DOM DEN
17 OKTOBER 2024

Artikel 1.1–1.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/24/EG av den 23 april 2009 om rättsligt skydd för datorprogram,

ska tolkas så,

att **innehållet i de variabla data som ett skyddat datorprogram har lagrat i en dators arbetsminne och använder när programmet körs inte omfattas av det skydd som följer av detta direktiv**, i den mån detta innehåll inte möjliggör återgivning eller kan resultera i ett sådant datorprogram i ett senare skede.

ÖVERFÖRING TILL ALLMÄNHETEN

EUD MÅL C-723/22
(CITADINES BETRIEBS GmbH./. MPLC
DEUTSCHLAND GmbH), DOM DEN 11 APRIL
2024

”Ska artikel 3.1 i direktiv 2001/29 tolkas så, att den utgör hinder mot en nationell bestämmelse eller praxis enligt vilken tillhandahållande av de fysiska förutsättningarna för att möjliggöra eller genomföra en överföring, såsom tv-apparater i gästernas rum eller träningslokalen i ett hotell, betraktas som överföring till allmänheten när signalen dessutom visserligen sänds vidare via hotellets egen markbaserade fördelningsanläggning, men denna markbaserade återutsändning emellertid är laglig i enlighet med en licens som hotellet har förvärvat?”

BAKGRUND

- Citadines driver ett hotell och är MPLC, en oberoende, vinstdrivande upphovsrättsorganisation enligt tysk rätt som väckte talan mot Citadines, som driver ett hotell, vid Landgericht München I (Regionala domstolen i München I, Tyskland).
- MPLC yrkade att Citadines skulle förpliktas att upphöra med att till allmänheten överföra ett avsnitt av en tv-serie genom att sända ut en radio- och tv-sändning via tv-apparater som Citadines installerat i hotellets rum och träningslokal, i den mån signalen vidareändades till tv-apparaterna med hjälp av en koaxialkabel eller en datakabel. Det aktuella avsnittet, som sändes av en offentlig tv-kanal, sågs den 17 november 2019 av hotellgäster till nämnda anläggning, eftersom signalen sändes ut samtidigt och oförändrad till dessa tv-apparater genom hotellets eget kabelnät. För den markbaserade vidareändningen hade hotellet ingått omfattande licensavtal med de tyska upphovsrättsorganisationerna.
- Citadines ansåg sig ha rätt att på tv-apparaterna på rummen och i träningslokal tillhandahålla sina gäster de sändningar som visas fritt tillgängliga på offentligrättsliga tv-kanaler, eftersom bolaget innehar licenser för vidareändning via kabel.
- **Fråga uppkom om hur artikel 3.1 infosoc ska tolkas och domstolen uttalade sig om direktiv 93/83/EG.**

ÖVERFÖRING TILL ALLMÄNHETEN – GENERELLT OM

- Begreppet ”överföring till allmänheten” - omfattar all överföring till allmänheten när mottagaren inte är närvarande på den plats varifrån överföringen sker och, således, all sådan sändning eller vidareföring av ett verk till allmänheten på trådbunden eller trådlös väg, inklusive radio- och televisionssändningar (p. 38)
- Två kumulativa förutsättningar. En individualiserad bedömning där man ska beakta flera kompletterande, ej självständiga och av varandra beroende kriterier. Dessa kriterier ska tillämpas såväl individuellt som med hänsyn till deras inbördes samspel, då de i olika konkreta situationer kan uppvisa mycket olika grader av intensitet (p. 39 och 40).

ÖVERFÖRING TILL ALLMÄNHETEN – GENERELLT OM

- Det saknas inte betydelse huruvida en överföring till allmänheten har ett vinstsyfte (p. 42).
- Begreppet ”överföring till allmänheten”, förutsätter att de skyddade verken faktiskt överförs till en allmänhet (p. 43).
- Begreppet ”allmänhet” avser ett obestämt antal potentiella mottagare och dessutom förutsätter ett ganska stort antal personer (p. 44)
- Det framgår också av domstolens fasta praxis att ett skyddat verk ska ha överförts genom en särskild teknik som skiljer sig från den teknik som fram till dess har använts eller åtminstone ha överförts till en ”annan del av allmänheten”, det vill säga en del av allmänheten som upphovsrättsinnehavarna inte redan beaktade när de lämnade sitt tillstånd till den ursprungliga överföringen (p. 45).

ÖVERFÖRING TILL ALLMÄNHETEN – I DETTA FALL

- 1) Det är överföring om man avsiktligt överför skyddade verk till sin kundkrets genom att frivilligt sprida en signal via tv-apparater som har installerats i anläggningen (p. 48)
- 2) Enligt praxis utgör gästerna ett obestämt antal potentiella hotellgäster, om gästers tillgång till hotellets tjänster i princip är ett resultat av varje hotellgästs personliga val och inte begränsas av hotellets kapacitet att ta emot gäster, och att hotellgäster utgör ett ganska stort antal personer, varför dessa ska anses utgöra en ”allmänhet” (p. 49)
- 3) Användaren ska, med full kännedom om följderna av sitt handlande, ge en ytterligare publik tillgång till den radio- eller tv-sändning som innehåller det skyddade verket, och att det måste framgå att de personer som utgör den nya publiken i princip inte skulle kunna få tillgång till det utsända verket utan denna åtgärd. När en ägare av en hotellanläggning avsiktligt överför ett sådant verk till sina kunder genom att avsiktligen sända en signal via radio- eller tv-mottagare som ägaren har installerat i sin anläggning, agerar vederbörande med full kännedom om följderna av sitt handlande, i syfte att ge sina kunder tillgång till verket. I avsaknad av ett sådant agerande skulle gästerna, vilka befinner sig inom det berörda området, inte kunna få tillgång till det utsända verket (p. 50)

ÖVERFÖRING TILL ALLMÄNHETEN – I DETTA FALL

- 4) Det räcker att verket görs tillgängligt för allmänheten på ett sådant sätt att de personer som tillhör denna allmänhet kan få tillgång till verket. Det saknas relevans att tv-apparaterna inte har satts på av Citadines utan av gästerna i det hotell som drivs av detta bolag (p. 51).
- 5) Vinstsyfte - det agerande genom vilket en hotellanläggning ger sina gäster tillgång till ett utsänt verk utgör ett tillhandahållande av en extra tjänst som inverkar på hotellets status och rumspriserna, vilket innebär att tillhandahållandet har ett vinstsyfte (p. 52)
- 6) Tillhandahållandet av tv-apparater i hotellrummen och i hotellets träningslokal i det nationella målet anses inte utgöra ”enbart tillhandahållande av fysiska förutsättningar” i den mening som avses i skäl 27 i infosoc (p. 53).

Vad gäller hotellanläggningar framgår det av praxis att även om enbart tillhandahållandet av fysiska förutsättningar, vilket vanligtvis utförs av företag som är specialiserade på försäljning eller uthyrning av tv-apparater, inte i sig utgör överföring kan dessa förutsättningar nämligen göra det tekniskt möjligt för allmänheten att få tillgång till radioutsända verk. Om ett hotell, via tv-apparater som är installerade på detta sätt, sprider signalen till sina rumsgäster är det således fråga om överföring till allmänheten, oberoende av vilken teknik som används vid sändningen (p. 54)

EUD MÅL C-135/23
(GEMA./ . GL), DOM DEN 20 JUNI 2024

”Utgör det en överföring till allmänheten i den mening som avses i artikel 3 i direktiv [2001/29] om den som bedriver verksamhet med en fastighet med hyreslägenheter tillhandahåller tv-apparater i fastigheten vilka tar emot sändningar via en innerantenn utan något centralt mottagande för vidarebefordran av signaler?”

EUD MÅL C-135/23 (GEMA./ .GL), DOM DEN 20 JUNI 2024

Begreppet ”överföring till allmänheten” [...] omfattar det fall då den som bedriver verksamhet med en fastighet med hyreslägenheter **avsiktligt tillhandahåller tv-apparater utrustade med innerantenn** vilka, utan annan åtgärd, tar emot signaler och gör det möjligt att spela upp programinnehåll, **såvitt hyresgästerna kan anses utgöra en ”annan del av allmänheten”**.

--

Jämför

- EUD C-306/05 (SGAE)
- EUD C-753/18 (Stim och SAMI)
- EUD C-723/22 (Citadines)
- HD NJA 1980 s. 123 (Mornington)

PATENT- OCH MARKNADSDOMSTOLARNA

IPTV-tjänster

PMB 317-24, 18 september 2024

PMB 14039-23, 5 juli 2024

PMB 5652-23, 19 juni 2024

PMB 13963-23, 4 april 2024 (prövningstillstånd HD, PMT 7965-24)

--

- Brottmål
- Gärningsmannaskap /medhjälpsansvar?
- Grovt upphovsrättsbrott?
- Beräkning av skälig ersättning och skadestånd

BLOCKERINGSDOMAR OCH
ÖVERENSKOMMELSEN
OM EN FÖRENKLAD PROCESS

PMD:S MÅL PMT 19836-23, 19209-23, 19835-23 OCH 19837-23
(SVENSK FILM M.FL. ./ . TELE2, TELIA, HI3G, RESPEKTIVE
TELENOR), DOMAR DEN 24 APRIL 2024

Fyra blockeringsdomar

**AGREEMENT ON A SIMPLIFIED SOLUTION FOR
INJUNCTION PROCEEDINGS REGARDING INFRINGING
SERVICES**

**ÖVERENSKOMMELSE GÄLLANDE EN FÖRENKLAD
PROCESS FÖR BLOCKERINGSFÖRELÄGGANDEN**

dated 23 March 2022

daterad den 23 mars 2022

BAKGRUND

- Överenskommelse gällande en förenklad process för blockeringsförelägganden av den 23 mars 2022
- Startskottet var PMÖD 2020:1, där PMÖD godtog dynamiska vitesförbud
- Dynamiska vitesförbud: Även ytterligare domännamn som har till huvudsakligt syfte att ge tillgång till tjänsterna ska blockeras, om domännamnen anmäls av rättighetshavaren som fört talan i målet

- Filmbolagen begärde förbud vid vite mot respektive ISP att medverka till olovligt tillgängliggörande för allmänheten av vissa angivna filmer genom att tillhandahålla sina abonnenter en internetuppkoppling
- ISP medgav att filmerna var upphovsrättsligt skyddade verk som tillgängliggjordes via vissa tjänster
- Parterna begärde inte ersättning för sina rättegångskostnader
- Målen avgjordes på handlingarna
- Domar inom fyra månader

PMD:S PRÖVNING

- PMD prövade om förutsättningar för förbud förelåg
 - om filmverken var upphovsrättsligt skyddade verk, om filmbolagen innehade rättigheterna och om verken tillgängliggjorts utan samtycke
 - om ISP medverkat till intrånget genom ISP:s abonnenter fått tillgång till de olagliga tjänsterna
 - om ett förbud var ändamålsenligt och effektivt
- PMD utfärdade
 - vitesförbud med övergångsperiod (2 veckor)
 - dynamiskt vitesförbud (4 veckor)
 - begränsade förbudet i tiden (3 år)

PMD:S MÅL PMT 11527-23 (Universal Music Publishing
AB & Polar Music International AB ./ Clean Eating AB,
DOM DEN 20 JUNI 2024

Innebär en influencers användande av Instagrams musikbibliotek i en reel – överföring till allmänheten?

BAKGRUND

- En influencer har på sitt privata Instagramkonto, genom att använda sig av Instagrams musikbibliotek, använt 15 sekunder av inspelningen till ABBA:s låt ”The Winner Takes It All” i en så kallad reel på Instagram som gjort reklam för hens bolags produkter. Videoinlägget var publicerat på Instagram i 15 dagar.
- Företagen som innehar rättigheterna stämmer influencers bolag för upphovsrättsintrång och yrkat 100 000 var i ersättning.
- Svaranden vitsordar användningen skett på sätt käranden påstår, men invände att användningen av verket och inspelningen i videoinlägget inte utgjorde upphovsrättsintrång. Användningen skedde i enlighet med gängse praxis i sociala medier. Mindre än 5 % av verket har använts. Användning av underordnad betydelse. Ljud ej främsta syfte. Omfattningen har inte uppnått verkshöjd.

PMD:s DOMSKÄL

- Den del som använts möter med god marginal kravet på originalitet (se C-5/08, Infopaq, p. 38 och 39).
- Det är inte fråga om ett så kort ljudavsnitt som inte är igenkännbart vid lyssning (jfr C-476/17, Pelham, p. 29–31).
- Eventuell praxis gällande användning av musik på sociala medier som svarande har beskrivit inte kan anses medföra något godkännande eller implicit samtycke till utnyttjande.
- Någon utredning till stöd för att rättigheterna till inspelningen och verket skulle vara klarerade av Instagram för kommersiell användning av musik lades inte fram.
- Av Instagrams hemsida framgick att privata konton har tillgång till Instagrams licenserade musikbibliotek för icke-kommersiella ändamål. Vissa företagskonton endast har tillgång till ett mer begränsat musikbibliotek i form av Facebooks ljudsamling.
- Skälig ersättning: Dreamfilm-avgörandets principer – i detta fall på basis av utredningen i målet.

FRÅGOR OM UPPHOVSRÄTT OCH
ARTIFICIELL INTELLIGENS
I EUROPEISKA DOMSTOLAR

R.K. v. LAION, LANDGERICHTS HAMBURG, CASE NO. 310 0 227/23

Undantag för text och datautvinning enligt DSM-direktivet

- Art. 3: Undantag för text- och datautvinning för forskningsändamål – ingen möjlighet att opta ur för UHM
- Art. 4: Allmänt undantag avseende text- och datautvinning - möjlighet att opta ur för UHM ”*på lämpligt sätt, exempelvis maskinläsbara metoder i fråga om innehåll som gjorts allmänt tillgängligt online*”

R.K. *v.* LAION, LANDGERICHTS HAMBURG, CASE NO.
310 0 227/23

Trestegsregeln, art. 5.5 InfoSoc

De undantag och inskränkningar som föreskrivs i punkterna 1, 2, 3 och 4 får endast tillämpas i vissa särskilda fall som inte strider mot det normala utnyttjandet av verket eller annat alster och inte oskäligt inkräktar på rättsinnehavarnas legitima intressen.

R.K. v. LAION, LANDGERICHTS HAMBURG, CASE NO.
310 0 227/23

En fotografers bild hade kopierats för att användas i ett dataset som skulle användas som träningsdata för AI-utveckling

Är sådan exemplarframställning tillåten enligt undantagen för text- och datautvinning enligt DSM-direktivet, med beaktande av trestegsregeln?

Har förbehåll mot sådan exemplarframställning gjorts på ett korrekt sätt?

R.K. *v.* LAION, LANDGERICHTS HAMBURG, CASE NO.
310 0 227/23

- Undantaget för forskningsändamål var tillämpligt – vid definition av ”forskningsändamål”
- Trestegsregeln hindrade inte den aktuella exemplarframställningen (ev. efterkommande skadlig användning ska ej beaktas)
- *Obiter dictum* – kravet på ”maskinläsbarhet”
 - Förbehåll gjort i naturligt språk kan vara maskinläsbart
- Har överklagats

GEMA ./ OPENAI

GEMA sues for fair compensation

GEMA is the first collecting society worldwide to file a lawsuit against a provider of generative artificial intelligence (AI) systems for the unlicensed use of protected musical works. Specifically, it concerns the US company OpenAI, the autogenerative chatbot systems operator.

GEMA accuses OpenAI of reproducing protected song lyrics by German authors without having acquired licenses or paid the authors in question. The aim is to prove that OpenAI systematically uses GEMA's repertoire to train its systems.

→ [Go to press release \(published on 13 November\)](#)

Hämtad från GEMA:s hemsida

EU-FÖRORDNING 2024/1689 OM ARTIFICIELL INTELLIGENS

- Mycket detaljerat regelverk, med fokus på **”hög risk”**-AI.
- Innehåller också bl.a. bestämmelser om **transparens/öppenhet om verk som träningsdata**
 - Övergripande/sammanfattande – **inte på verksnivå**
- Innehåller också vissa **kopplingar till inskränkningen om text- och datautvinning** i DSM-direktivet
 - **Policy** för att följa upphovsrättslig **lagstiftning**, samt identifiera och följa upphovspersoners **förbehåll/”opt out”**

KOMMANDE NATIONELLT

Högsta domstolen - prövningstillstånd

PMT 7965-24; har företag som är rättighetshavare rätt till ersättning för ideell skada vid upphovsrättsintrång?

T 5449-23; Bonnierförlagen och MJ ./ . RE; avtalstolkning, specifikationsprincipen

KOMMANDE EU-DOMSTOLEN

Anne Frank Fonds, (C-788/24), InfoSoc-direktivet (artikel 3), överföring till allmänheten och geoblocking

Streamz och andra, (C-663/24), DSM-direktivet, skälig ersättning för utövande konstnärer på streamingplattformar m.m.

Gândul Media Network, (C-598/24), InfoSoc-direktivet (artikel 5), inskränkningar

Austro-Mechana och AKM, (C-579/24), DSM-direktivet (artikel 17), användning av skyddat innehåll av tjänsteleverantörer som delar innehåll online

Stichting de Thuiskopie, (C-496/24), InfoSoc-direktivet (artikel 5), inskränkningar

SACD och andra, (C-182/24), InfoSoc-direktivet, genomförandedirektivet

VHC 2 Seniorenresidenz, (C-127/24), InfoSoc-direktivet (artikel 3), överföring till allmänheten

DADA Music och UPFR, (C-37/24), Uthyrningsdirektivet (artikel 8), kollektiv förvaltning, fonogramframställare och skälig ersättning

konektra, (C-795/23), InfoSoc-direktivet, originalitet och brukskonst

Institutul G. Călinescu, (C-649/23), InfoSoc-direktivet (artikel 2), verksbegreppet

Pelham II, (C-590/23), InfoSoc-direktivet (artikel 5), inskränkningar

Mio och andra, (C-580/23), InfoSoc-direktivet, originalitet och brukskonst

ONB och andra, (575/23), DSM-direktivet (artikel 18-23), överlåtelse av närstående rättigheter

2024-ÅRS FALL

EU-domstolen

14 november 2024, C-230/23 (Reprobel), ECLI:EU:C:2024:951.

24 oktober 2024, C-227/23 (Kwantum Nederland and Kwantum België), ECLI:EU:C:2024:914.

20 juni 2024, C-135/23 (GEMA), ECLI:EU:C:2024:526

21 mars 2024, C-10/22 (LEA), ECLI:EU:C:2024:254.

30 april 2024, C-470/21 (La Quadrature du Net).

17 oktober 2024, C-159/23 (Sony Computer Entertainment Europe), ECLI:EU:C:2024:887.

11 april 2024, C-723/22 (Citadines), ECLI:EU:C:2024:289

Högsta domstolen

18 november 2024, PMB 3329-24;(prövningstillstånd), IPTV-tjänst – upphovsrättsbrott och skadestånd

25 oktober 2024, PMT 7965-24 (prövningstillstånd), IPTV-tjänst

8 januari 2024, T 5449-23 (prövningstillstånd), avtalstolkning på upphovsrättens område

Patent- och marknadsöverdomstolen

18 september 2024, PMB 317-24, IPTV-tjänst

26 juli 2024, PMÖ 10383-24, interimistiskt vitesförbud utan motpartens hörande.

5 juli 2024, PMB 14039-23, IPTV-tjänst

19 juni 2024, PMB 5652-23, IPTV-tjänst

4 juni 2024, PMT 6373-22, Företagshemligheter och upphovsrätt

4 april 2024, PMB 13963-23, IPTV-tjänst

Kontakt

- Karin Cederlund, karin.cederlund@sandart.se
- Johan Axhamn, johan.axhamn@har.lu.se
- Ulrika Wennersten, ulrika.wennersten@jur.lu.se